

STAV UGS NEZAVISNOST POVODOM ANTIKRIZNIH MERA VLADE RS

NAČELNI STAVOVI:

Period usaglašavanja i donošenja Antikriznih mera još je jednom potvrdio da u Srbiji **ne funkcioniše socijalni dijalog**. O ovim "merama" koalicioni partneri, odnosno političke partije na vlasti, usaglašavali su stavove pune tri nedelje i, nakon toga, u javnost izašli sa **gotovim, finalnim merama** (bez prefiksa "radna verzija", "nacrt" ili "predlog"), a da, pre toga, **nisu izvršene konsultacije (po Zakonu obavezne) sa relevantnim socijalnim partnerima i bez rasprave na Socijalno-ekonomskom savetu Republike**.

Umesto rasprave sa, po Zakonu utvrđenim socijalnim partnerima, i u okviru zakonom utvrđenih institucija socijalnog dijaloga, **bukvalno, od danas za sutra** (21.juna za 22.juni – subota) na razgovor o antikriznim merama pozvani su i predstavnici nekih, po kriterijumima sazivača, "relevantnih" sindikata, među kojima su i oni koji ne zadovoljavaju ni jedan kriterijum reprezentativnosti (broj, kompetentnost i adekvatna infrastruktura, nezavisnost od države i poslodavca, samostalno finansiranje) pa su "reprezentativnost" dobili na poklon od "nezavisne komisije", umesto od Zakonom utvrđenog Odbora za reprezentativnost. **Od takvog razgovora o merama donetim bez prethodnih konsultacija, sa sasvim nekompetentnim i nerelevantnim sagovornicima, ne može se mnogo očekivati.**

KONKRETNE PRIMEDBE:

Pristup predlagača ovih mera trenutnim problemima u funkcionisanju pravnog i ekonomskog sistema, a posebno funkcionisanju države i njenih institucija u implementaciji usvojenih strategija i politika razvoja, kao i konkretnih mera za njihovu realizaciju (akcioni planovi, zakonska rešenja... i dr) je **krajnje neodgovoran**.

Predložene antikrizne mere su u javnosti predstavljene kao nešto sasvim novo, kao da aktuelna vlast do sada nije u svojim rukama imala ni jednu alatku za sprovođenje dogovorene politike, pa će sada, odjednom, za pola godine, moći da sprovedu ono što decenijama nisu "mogli" (bolje reći: nisu ni znali ni hteli).

NELOGIČNO JE DA SE MERE ŠTEDNJE SPROVODE GAŠENJEM PREDUZEĆA U RESTRUKTURIRANJU, UZ IZBEGAVANJE ODGOVORNOSTI ZA NEODGOVORNO PARTIJSKO UPRAVLJANJE NJIMA, KAO I JAVNIM PREDUZEĆIMA.

ISTO TAKO, PROSTO JE NEPOJMLJIVO DA SE STALNO INSISTIRA NA ŠTEDNJI ONIH KOJI IONAKO NEMAJU DOVOLJNO ZA PRISTOJAN ŽIVOT, UZ UVERAVANJE DA SE OD NIČEGA MOŽE STVORITI NEŠTO.

Ni jedna iole ozbiljna reforma ne može se bazirati isključivo na smanjenju rashoda, već, pre svega, na povećanju prihoda, odnosno

stvaranju adekvatnih preduslova, povoljnog pravnog, ekonomskog i administrativnog okruženja za veća ulaganja, povećanje konkurentne proizvodnje. Time bi se stvorio BDP iz koga bi se mogla stimulirati rentabilna i izvozno orijentisana proizvodnja, ali i podmiriti svi realni javni rashodi, bez ozbiljnijeg ataka na, ionako nizak nivo usluga koje pruža javni sektor – posebno zdravstvo, obrazovanje, kao i na prava po osnovu PIO, i nizak standard zaposlenih u ovim delatnostima, kao i korisnika prava po osnovu PIO. Mere neće imati efekta ukoliko privreda ne oživi, zapošljavanje se ne poveća, a cene i inflacija se ne obuzdaju, ekonomskim, tržišnim, a ne administrativnim merama.

U prepoznatljivom maniru nepoštovanja socijalnih partnera i principa socijalnog dijaloga, predlagači antikriznih mera, te su mere bazirali na izmenama i dopunama zakona (konkretno Zakona o radu) koje još nisu ni formulisane i o kojima još nije ni počela zvanična javna rasprava. To, praktično, znači da ih ne zanima šta socijalni partneri misle o izmenama i dopunama Zakona o radu, odnosno da njihove stavove i predloge, ma koliko argumentovani bili, neće ozbiljno ni razmatrati, a kamo li prihvatiti.

Strukturne reforme za unapređivanje poslovnog okruženja, kroz izmene Zakona o radu, Vlada ima nameru da provede pre svega na štetu zaposlenih i to:

- otklanjanjem prepreka za zapošljavanje (uvođenje raznoraznih fleksibilnih oblika zapošljavanja u kojima nema ni nagoveštaja sigurnosti za zaposlene) i otklanjanjem prepreka za otpuštanje zaposlenih (apsolutna samovolja poslodavca, bez mogućnosti sindikata da zaštiti zaposlene), što pod znak pitanja stavlja svrhu sindikalnog organizovanja. Pitanje je: gde su tu načela ratifikovanih konvencija i preporuka MOR-a (87, 98... i dr.) o pravu i slobodi sindikalnog organizovanja?
- promenom obračuna zarada i otpremnina – pretpostavljamo da će predložiti da u utvrđivanju elemenata zarade ne učestvuju i sindikati, već da zaradu, u zavisnosti od dobre volje i raspoloženja, "odokativno" utvrđuje poslodavac, pri čemu će mu se ostaviti na volju da li da je uopšte i isplati (jer nema sankcija za one koji ne isplaćuju zarade i ne uplaćuju doprinose za obavezno (zakonom utvrđeno) socijalno osiguranje. Pitanje je: Gde su tu načela dostojanstvenog rada i preporuke iz revidirane Evropske socijalne povelje?
- reformom kolektivnog pregovaranja – ni sada poslodavac nije obavezan da zaključi kolektivni ugovor, a i tamo gde se zaključi vrlo se često, delimično ili u potpunosti ne primenjuje, a sudska zaštita je spora i neefikasna!!! Pitanje je: šta to u sadašnjem sistemu kolektivnog pregovaranja koči ili onemogućava bolji privredni ambijent? I, kakvim izmenama u sistemu kolektivnog pregovaranja će se to popraviti? Privredni ambijent se, valjda, kreira osnovnim pravnim i ekonomskim sistemom, a ne kolektivnim pregovaranjem.

- **problem neformalne ekonomije (sivog tržišta), na koji Sindikat NEZAVISNOST ukazuje više od 15 godina, a koju je država ne samo tolerisala, nego svojim činjenjem ili nečinjenjem, odnosno odlukama i pojedinim rešenjima STIMULISALA, "brzo" rešiti: (citiramo) "sistematskim merama kontrole, sa nultom tolerancijom za nepoštovanje poreskih obaveza po bilo kom osnovu".** Lepo rečeno, ali kako verovati, ukoliko je ta ista Vlada, u tom istom trenutku, predložila, a Skupština donela, **Zakon kojim potraživanja po osnovu neuplaćenih poreza ZASTAREVAJU.** Pitanje je: Šta će to zastareti, ukoliko imamo nultu toleranciju za nepoštovanje poreskih obaveza?

ZAKLJUČAK:

Sve ono što je Vlada, odnosno predlagač aktuelnih antikriznih mera sada, kao ekskluzivne i posebno efikasne mere predložila, **BILA JE U OBAVEZI I MOGUĆNOSTI DA I DO SADA SPROVODI.** Na to su je, godinama, upozoravali i UGS NEZAVISNOST, kroz svoje učešće u radu tripartitnih organa i radnih tela, prilikom razmatranja konkretnih strateških, programskih i zakonskih dokumenata i akata. Na žalost, naši predlozi i sugestije, bez obzira koliko argumentovani bili, nisu ozbiljno razmatrani niti usvajani. Ništa se nije promenilo niti u poziciji Vlade niti u spoljnim faktorima, što bi sada, garantovalo da će se ove mere sprovesti, da će imati pozitivne efekte, a da neće pasti isključivo na teret zaposlenih.

Jedino što će, možda, dati konkretne rezultate, jeste "kresanje" budžetskih sredstava po pojedinim ministarstvima. Međutim, to i nije nikakva konkretna mera **jer TIH SREDSTAVA I NEMA, planirani prihodi nisu ostvareni. Šta je, onda, praktično, učinila Vlada, osim što je konstatovala i "ozakonila" postojeće stanje.** Pri tome, UGS NEZAVISNOST, kao ni ostali reprezentativni sindikati, nisu konsultovani ni kada je donošen Budžet ni kad su, često, rasipana sredstva iz njega (subvencije i ostala davanja "mrtvacima" – radi socijalnog mira ili političke podrške aktuelnim vlastima, osnivanje bezbrojnih agencija da bi se udomili razni politički istomišljenici, opraštanje dugovanja finansijski nedisciplinovanim, ali politički poslušnim, odnosno podobnim privrednim i drugim subjektima, ...i dr.). Zbog toga je krajnje cinično sada od nas tražiti da učestvujemo u preraspodeli nečega što nismo delili.

ONO ŠTO SINDIKAT NEZAVISNOST NEĆE DOZVOLITI JESTE PREBACIVANJE TERETA NA LEĐA ZAPOSLENIH I NA UŠTRB NJIHOVOG, IONAKO, SRAMNO NISKOG STANDARDA, ODNOSNO NEĆE DOZVOLITI DALJE SMANJENJE PRAVA IZ RADA I PO OSNOVU RADA (realne zarade i druga primanja iz rada, penzije...).

UGS NEZAVISNOST će, u okviru STRATEGIJE DELOVANJA U 2013. i 2014. godini (a na taj se period, većinom, odnose i tzv. antikrizne mere) jasno opredeliti svoje delovanje na ovom planu, a pre svega svoj STAV VEZAN ZA IZMENE ZAKONA O RADU.

OSIM JASNO I NEDVOSMISLENO ISKAZANOG OPREDELJENJA DA NEĆEMO DOZVOLITI IZMENE ZAKONA KOJE BI ZNAČILE SMANJENJE DOSTIGNUTOG NIVOA PRAVA IZ RADA I PO OSNOVU RADA, UGS NEZAVISNOST će, SVIM RASPOLOŽIVIM SREDSTVIMA

SINDIKALNE BORBE, UKLJUČUJUĆI I ORGANIZACIJU MASOVNIH PROTESTA, BRANITI PRAVO NA RAD, KAO OSNOVNO LJUDSKO PRAVO, ALI PRAVO NA PRISTOJAN, AKO VEĆ NE MOŽE DOSTOJANSTVEN RAD. PRI TOME, NIKAKO NE PRIHVATAMO DA SE PROBLEM NEZAPOSLENOSTI REŠAVA TAKO DA SE ZAPOSLENIMA KOJI ZA PUNO RADNO VREME DOBIJU MINIMALAC, ILI JOŠ MANJE OD TOGA, POLA TOGA UZME I DA DRUGOME, KAKO BI SE SADAŠNJA STOPA NEZAPOSLENOSTI, FIKTIVNO, PREPOLOVILA, A, ISTOVREMENO, STOPA SIROMAŠTVA UDVOSTRUČILA.

Taktika presipanja iz šupljeg u prazno nije ništa novo. To su primanjivale i ranije vladajuće strukture, na koje se svaljuje krivica za sadašnje stanje. NEMOGUĆE JE REŠITI PROBLEME ISTIM MERAMA I METODAMA KOJE SU TE PROBLEME UZROKOVALE. TO JE SAMO GAŠENJE POŽARA, ALI NE I OTKLANJANJE ŽARIŠTA, UZROKA NEGATIVNIH PRIVREDNIH KRETANJA. ODLAGANJE STVARNOG, TEMELJNOG REŠAVANJA NAGOMILANIH PROBLEMA, DOVEŠĆE, VRLO BRZO, DO NJIHOVE JOŠ VEĆE ESKALACIJE.

UGS NEZAVISNOST ĆE, KROZ SVOJE NAREDNE AKTIVNOSTI, NA TO UPOZORITI SVOJE ČLANSTVO, ZAPOSLENE I NAJŠIRU JAVNOST.